

Tidsandan, då och nu

Vi ser inte bara tv-serien, vi läser också om **Gellert Tamás** lysande bok *Lasermannen* från 1992 (finns i pocket från Ordfront) och inser hur litet vi begrep av tiden medan det hände:

Tidskrift mordförsök och mord och allmänt invandrarhat och en vidrig tidsanda med **Bert Karlsson** och en knäppgök till greve som galjonsfigurer ...

Men det är faktiskt ännu värre nu, påpekar **Anna-Lena Lodenius** i senaste num-

ret av *Arbetaren*: hatbrotten har ökat, USA-styrda rättsövergrepp har tillkommit och de liberaler som förr vägrade att gosa med Karlsson & greven snor nu argument från de ännu mer flyktingfientliga danska liberalerna.

Kanske finns det ett mönster? Vi väntar på nästa bok av Tamás.

... och ett offer om andra offer

I samma nummer av *Arbetaren* skriver **Shahram Khosravi**, socialantropolog, fors-

kare och ett av *Lasermannens* offer om hur han behandlats av rättvisan – och vad som händer de apatiska barnen i dag: "Den aktuella frågan är inte längre hur de apatiska barnen ska räddas, utan hur vi ska skydda oss från dessa hänsynslösa föräldrar. I re-

geringsbeställda rapporter förvandlas familjer med apatiska barn från hjälplösa offer i behov av den svenska nationens gästfrihet till ett hot mot den allmänna familjemoralen – hot som

kan utvisas med gott samvete."

Har ni hört Jacques Werup?

Jacques Werup är inte en lyriker som läser in sin verksamhet i tunna diktsamlingar, nej han tillhör de fria andarna som också sjunger. Från scenen ibland. Och, som nu, på skiva. *Sken* heter den, och den återkastar ljuset av hjärta och smärta, förstås. Men riktigt hjärta. Och riktig smärta.

Sken är producerad av kompositören **Michael Saxell**, som låg bakom Werups

Werup sjunger på skiva.

Foto: KRISTER HANSSON

och **Lill Lindfors** bejublade föreställning *Gör mig lite levande*.

En skiva, helt befriad från genregränsernas tyranni. Ord och ton är egentligen samma sak.

Anders Paulrud

Filmfestival

Mänskliga rättigheter

10-11/12

www.amnesty.se

KULTURENS SMÅ-ANNONSER 08/725 23 00

Oto betyder ljud. Men bara ett slags ljud, i en japansk kultur som har lika många ord för ljud som inuiterna har benämningar för snö. Heliga berget Fuji har ett ljud. Medvetandet ett annat. Den japanska kyrkogården, med sina kluckande vattenbehållare, ytterligare ett.

På Konstakuten är det lysrörets lite lätt epilepsiframkallande ljus, som väl mera tillhör den japanska noise-rörelsen. I utställningsrummet, insmickrande som ett kallgarage, har **Atsuhiko Ito** placerat ett litet antal lysrör och högtalare som triggar varandra. Det vi hör är också det vi ser. Olika sorters brus och ljus pulserar och cirkulerar. Särskilt verkningsfullt blir det när man blundar och ljuset tar sig in bakom ögonlocken och påverkar balanssinnet.

I butiken visas videoverket *Frontier* av **Jun Miyazaki**, en svartvit historia där diskret musik snabbt glider in i den miljö av slitet bostadsom-

■■ På Galleri Wetterling pågår en ovanligt pigg ljudutställning: *Happy New Ears* (titeln hämtad från **John Cages** lek med aforismer). Det är Ingemanssons akustikbyrå som på detta sätt vill ge ett bidrag till det utslätade Designåret 2005.

Från galleriet leder ett avskilt rum optimerat för lyssning med 0,2 sekunders efterklang, textilier på väggar och golv som suger ljud och ett flerkanaligt högtalarsystem som ligger nära den rundstrålande lyssningen i verkligheten. Ja, så som vi är vana att lyssna när vårt djuriska ekolod är på slaget.

... och här är mer örongodis

Utställningen är indelad i tre avsnitt. Först auraliseringen, som är en form av visualisering av ljud i dator-

Ljud

HAPPY NEW EARS
Galleri Wetterling, Stockholm
T o m 23 december

miljö. Med auralisering kan man simulera hur olika rum betar sig akustiskt och på så sätt testa innan man bygger

Titta, det låter

MIKAEL STRÖMBERG skådar ljuset från Japan

råde och lekskulpturer i organiska former, som den försöker illustrera. Som om **Brian Eno** skitade ner sin *Music for Airports*.

Runtom en cd-utställning med massor av alternativ knirpknorp-musik.

I Atsuhiko Itos performance *Optron* slår det mig hur nära japansk och svensk noise-elektronika-medmerakunst står varandra. Vi är lika måna om avskalad design trots att grundmaterialet är musikens slaggproduk-

ter. Utan buller, ingen musik. Bullret bidrar ständigt med sin krackelering av västvärldens idé om samklang, utveckling, harmonisk konsensus, takt och ton – från **Pythagoras** sju sfärer och skalor till geometriens betydelse i konsten. Stjärnan med det dadaistiska namnet **Merzbow** lever förstas mitt i Tokyo.

Genom att spela på ett lysrör som en elgitarr jämför Ito ljudet och ljuset på ett provocerande enkelt sätt. Egentligen är ljus bara en annan form av ljud fast i högre frekvensregister.

På 1920-talet var det spåravnar,

till exempel ett dyrt konserthus.

■■ Andra avsnittet är ljudmiljöer, där vi ställs mot en förbipasserande X2000, ljudet av höst och Kungsträdgården en dag i september. Här accentueras problemet som uppstår då man plockar ett ljud ur sin kontext och spelar upp det i ett annat rum. För hur illusoriskt det än återges lämnas lyssnaren ut-

anför. Ljudet av X2000 blir ett tekniskt objekt mera än en upplevelse. Antagligen har det att göra med att nästan varje ljudhändelse i verkliga livet är en kombination av stationära ljud (fläktar), ljud i rörelse (trafik) och ljud som följer efter mig (rösten, stegen, kläderna). När något försvinner får hjärnan svårt att lap- pa ihop det till en hel upplevelse.

Då fungerar illusionen långt mycket

bättre i tredje avdelningens ljudkonst. Här har **Urban Sound Institute**, usit (med **Anders Hultqvist**, **Staffan Mossenmark** och **Per Sjösten**) producerat en akustisk teater som retar och driver med ljudminnet. En resa genom våningar i en gammal hiss med dragdörr och plingsignal leder till nya ljudlandskap, från möjlig kall källare till en klubbig djungel med exotiska ljud ...

Mikael Strömberg

Fotnot: *Happy New Ears* ställs även ut i Lunds konsthall från och med den 20 januari 2006, och på Svenska Kulturinstitutet i Paris under juni 2006.

X2000.

SIMPLY CLEVER

NU ÄR DET PREMIÄR FÖR EN SNABBARE VARDAG.

Nya **Škoda Octavia RS** med 200 hk Rek. pris från **225.900:-**

BRÄNSLEFÖRBRUKNING BLANDAD KÖRNING FR 7,8 L/100 KM. CO₂ FR 187 G/KM MILJÖKLASS 2005. BILLEN PÅ BILDEN ÄR EXTRAUTRUSTAD. KOMBITILLÄGG 7.000:-